

BISKUPSKA SLUŽBA U CRKVI

Urednik

Kako smo upravo naznačili u posveti ovoga broja, četiri naša ordinarija koji u ime svojih dijeceza izdaju (ili su izdavali) Crkvu u svijetu ove godine slave svoje značajne obljetnice, jubileje. Opravdan je to razlog ili, bolje, povod da se barem uvodno osvrnemo na značenje i ulogu biskupske službe u Crkvi, s posebnim poštovanjem prema našim Jubilarcima.

Biskupi su po svom pozivu i službi nasljednici apostolâ. Oni su dakle zajedno s Petrovim nasljednikom i pod njegovim vodstvom poslani od samoga Knista da u povijesti, kroz sva vremena, nastavljaju zbor apostola i vrše u Crkvi trostruku vlast: učenja, posvećivanja i upravljanja. Prema tome njihova je pojedinačna i zajednička služba izvorno evanđeoska, autentična i neposredna; oni, naime, primaju svojim biskupskim ređenjem neposrednu, vlastitu i redovitu vlast, koja im je potrebna za vršenje njihove pastirske službe. Dakako, prema općoj strukturi Crkve, oni tu svoju vlast, ili, točnije rečeno, službu vrše u zajednici i pod autoritetom Vrhovnog svećenika; i to redovito na mjestu i u granicama povjerene im dužnosti. Naime, dok Sv. Otac kao rimski biskup, nasljednik sv. Petra, ima punu i neposrednu vlast nad cijelom Crkvom, biskupi tu vlast ili službu imaju u svojim biskupijama. No njihova se uloga i služba ne zatvaraju samo u granice njihovih dijeceza. Oni su zajedno s papom, kao zbor koji nastavlja apostolski kolegij, odgovorni za cijelu Crkvu. Dapače, »po Božjoj uredbi i zahtjevu apostolske službe svaki pojedini biskup je suodgovoran zajedno s drugim biskupima za Crkvu« (CD 6).

Govoreći dakle o biskupima i njihovoj službi, istodobno moramo govoriti i o Crkvi. Crkvi se, međutim, može s raznih i različitih gledišta prilaziti. Nas ovdje u prvom redu zanima povijesna, putujuća Crkva. Promatrana u svojim bitnim označnicama, kvalitativno, ona je jedna, sveta, katolička i apostolska; gledana u svom zemljopisno-administrativnom liku, kvantitativno, redovito je dijelimo prema njezinim vanjskim juridičko-upravnim odrednicama na opću, krajevnu i mjesnu Crkvu. Opća Crkva u sebi uključuje sve pojedinačne, partikularne i lokalne; krajevna označava Crkvu u jednom kraju, u jednom narodu, u jednoj zemlji ili u istom jezičnom i kulturnom području. Mjesna Crkva predstavlja važnu jedinicu Crkve Kristove, Crkvu u malomu, organiziranu u živu zajednicu s biskupom ili svojim upraviteljem na čelu. Stoga mi obično mjesne Crkve nazivamo dijecezama ili biskupijama (prema njezinu redovitom upravitelju, biskupu). »Dijeceza je dio Božjega naroda, kaže Sabor, koji je povjeren biskupu na pastirsku brigu, dakako uz suradnju prezbiterija. Ukoliko je povezana sa svojim pastirom i skupljena od njega po Evanđelju i Euharistiji u Duhu Svetom, ona tvori mjesnu Crkvu, u kojoj je doista prisutna i djeluje jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva« (CD 11).

S obzirom na ovu podjelu i biskupsku službu podsjetit ćemo na crkveno redovito vodstvo i upravu. Papa vodi opću Crkvu i upravlja njom

izravno ili u suradnji s biskupima, sa zborom (Sabor) ili predstavnicima toga zbora (Biskupska sinoda). Krajevnu Crkvu predvode na općem planu i u nekim zajedničkim upravnim poslovima biskupi, ordinariji biskupija ili mjesnih Crkava koje se nalaze u sastavu krajevine Crkve. Mjesnu Crkvu, kako smo rekli, redovito vodi i njome upravlja biskup. Biskup je pod tim vidom, kad mu je povjerena služba u nekoj mjesnoj Crkvi, redoviti i neposredni pastir, koji vlašću koja mu je dana od Gospodina, pod autoritetom Sv. Oca, vrši cjelovito učiteljsku, posvjetiteljsku i upravnu službu u svojoj dijecezi.

Iako je ovo prilika za *hommage* i *priznanje* našim Jubilarcima, ne možemo — nije to ni stil naše revije — ulaziti u cjelokupnost njihova djela i života. No moramo priznati i istaknuti da su u svom svećeničkom i biskupskom pozivu služili i služe Crkvi Božjoj na svim trima spomenutim razinama ili podjelama. Poticani Duhom i ojačani milošću, služili su Bogu, Crkvi i svomu narodu i u tom smislu pridonosili i pridonijeli — i još uvijek pridonose — obilne plodove srca i uma, vjere i kulture, znanosti i čudorednih vrлина. Pisanom i usmenom riječi, primjerom i djelom, poticajem, naukom i poukom.

Spomenimo samo da su istinski shvaćali i vršili svoju službu u funkciji općeg zajedništva i jedinstva univerzalne Crkve, u suradnji sa Sv. Ocem i zborom biskupa. Nije samo riječ o tome da su sva četvorica sudjelovali na Saboru i Biskupskim sinodama, osobno ili posredno, nego mnogo šire; naime, čitav njihov rad težio je tome cilju; u prvom redu u njihovim mjesnim Crkvama, koje su dijelovi opće Crkve i cjelokupnog Božjeg naroda; a isto tako kao sudionici duhovnog vodstva i suradnici u različitim oblicima redovite službe u formiranju crkvenih smjernica, uputa, prijedloga, disciplinskih, liturgijskih i teoloških tumačenja i odluka i oni su promicali duhovno dobro i vršili svoju dužnost na planu afirmacije i rasta Crkve Kristove. Svojim cjelokupnim radom, trajnom suradnjom s Petrovim namjesnikom i njegovim uredima ostvarivali su svoj poziv i dužnost predvoditelja Crkve.

Uz tu zadaću i brigu za opću Crkvu, prema kojoj se stječe sav trud i zalaganje na planu evanđeoske djelatnosti, naši su Jubilarci aktivno sudjelovali i u svom biskupskom radu, sigurno, mnogo pridonijeli na planu naše krajevine Crkve, i one na području njihove metropolije, i one u zajednici našega naroda, Crkve u Hrvata, i one u okvirima naše države. Zajednički rad naših biskupa, *in solidum*, kakav se vrši na njihovim saborima, sjednicama, u zajedničkim okružnicama, izjavama, porukama i poslanicama, djelo je svih članova dotičnog gremija. Bez sumnje, naši su Jubilarci u dugom razdoblju svoje biskupske službe (napomenimo ovdje da je msgr. Franić biskup od 1950. g.) mnogo učinili što je pridonijelo stabilizaciji i konsolidaciji, učvršćenju i okrepljenju, odnosno razvoju i rastu naše kršćanske misli i kulture, vjere i moralne svijesti na ovom našem području u nemirnim i zahtjevnim vremenima naše današnjice. Moramo im priznati da su na svojim leđima nosili i nose »teret dana i žege«, što nije uvijek bilo lako. U ovom času njihovih jubileja odat ćemo im priznanje i zaželjeti da tu svoju odgovornu dužnost i službu u našem vjerničkom narodu i dalje uspješno vrše sebi na čast a našoj Crkvi na ponos.

Uloga biskupā, njihov poziv i rad, posebno biskupa ordinarija koji upravljaju određenom dijecezom, neposredno su vezani uz temeljnu njihovu službu poučavanja, posvećivanja i upravljanja, što se najizravnije ostvaruje u biskupskoj službi i ulozu u određenoj biskupiji.

Biskupija je dio Božjega naroda koji je povjeren biskupu na pastirsku brigu, dakako uz suradnju prezbiterija i drugih suradnika. Biskup je u stvari po svojoj službi i poslanju voditelj koji ravna doktrinarnim, sakramentalnim i liturgijskim životom Božjega naroda u svojoj dijecezi. On je princip zajedništva i jedinstva, znak katoliciteta mjesne Crkve, njezina vanjskog i nutarnjeg identiteta i veze s Kristom, s općom Crkvom i Kristovim namjesnikom na zemlji.

Potvrđujući vanjsku vezu, biskup je još više pozvan da ostvaruje onu nutarnju: zajedništvo Tijela Kristova, Naroda Božjega koji prožima prisutnost Duha. To je — ta nutarnja veza — bitno za cijelu Crkvu, pa naravno i za mjesnu Crkvu. Biskup je trajni znak i određenje: učitelj, posvetitelj i upravitelj. Budući da sâm ne može obavljati sakramentalno služenje i cjelokupnu misiju na korist svih vjernika, uzima za pomoćnike svećenike, prezbitere, i druge suradnike kojima povjerava dio službe u svojoj dijecezi. Iako biskupovi suradnici i dr. ne sudjeluju na biskupovu sakramentu nego na Kristovu svećeništvu, u svom su vršenju povjerene im službe bitno ovisni o svom biskupu, ordinariju. Dakako, biskup ih predvodi i brine se da bi svi njegovi suradnici dostojno vršili svoj rad i svoje službe. Njegova je dužnost da bude trajno glavni učitelj, posvetitelj i upravitelj na svom području, posebno da »po Evanđelju i Euharistiji u Duhu Svetomu« okuplja povjereni mu puk u zajedništvu i jedinstvu jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve Kristove.

Ta zahtijevna i odgovorna služba koju maši Jubilarci desetljećima obavljaju sigurno nije laka. Makar je časna, nije uvijek ugodna. No, uz pomoć milosti, oni su je predano i odvažno obavljali. Sam Bog zna koliko su truda, duha, i srca u nju uložili. I časno su je vršili. Sijali su, zalijevali, učvršćivali braću i poučavali. Bog je pomagao i činio da njihov trud, zalaganje i dobra volja urodi plodovima (Kor. 3, 6). I sami smo tome svjedoci. Danas smo im na svemu tomu zahvalni.

Izražavajući im iskrenu čestitku, ponovimo jednu staru misao: neka im njihov trud i rad, zalaganja i uspjesi budu najljepša čestitka, radost i zadovoljstvo! — Ad multos annos!

SERVICE DE L'ÉVÊQUE DANS L'ÉGLISE

Résumé

A l'occasion de quatre jubilés, de l'archevêque Franić et trois évêqués: Bežmalinović, Arnerić et Gugić, qui présentent l'éditeur de notre revue nous leur consacrons ce numéro et pour cela nous mettons en vue dans cet article de fond le service et le rôle de l'évêque dans l'Église, particulièrement par rapport au rôle et au service de nos quatre jubilés.